

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelentik minden nap a hétbe és
 karácsonyi napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megvásárolja nem vállalkozik.
 Hirdetéseinek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyenletlen ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD. okt. 1.

Vámtarifa és kereskedelmi szerződés.

(K. O.) Az 1899. XXX. t. cikk szerint 1903-ban a nemzetközi szerződések felmondandók, a külfölddel megkezdendő tárgyalások előtt az autonóm vámtarifa új autonóm vámtarifával helyettesítendő és »a mennyiben 1903-ig vám és kereskedelmi szövetség nem jön létre, a nemzetközi kereskedelmi szerződések hosszabb időre, mint a jelen törvény hatályának tartamára, vagyis az 1907-en túl terjedő időtartamra nem köthetők.«

A hány pontja csak van az idézett törvénynek, annyi törvényesen megállapított határidőt statuál. Még csak három hónapunk van 1903-ig és mindezeidig még semmi sem történt, a mi arra valana, hogy a törvényes határidőt be is fogjuk tarthatni.

A kereskedelmi szerződéseket 1903-ban fel kell mondanunk, de ezt a régi vámtarifa alapján nem tehetjük.

Nem tehetjük pedig azért, mert a régi vámtarifa alapján Magyarország mezőgazdaságának tönkre kell mennie. Az új vámtarifától várjuk pedig gazdasági fejlődésünk biztosítékát. Egyébkint az idézett törvény maga intézkedik arról, hogy az új kereskedelmi szerződések alapja egy új autonóm vámtarifa legyen, mely mindkét állam mezőgazdasági és ipari érdekeit védi. Már pedig a régi autonóm vámtarifa kizárólagosan csak az ipari érdekeket védelmezte. A mennyiben tehát a külföld

hajlandó is lenne a régi vámtarifát mint konvencionális vámtarifát elfogadni, Magyarország ebbe semmiképp sem mehet bele, mert ez az országot teljesen Ausztria önkényes ipari politikájának szolgáltatná ki.

A dolog tehát az új vámtarifán fordul meg. Először a kormányoknak kell egymással megegyezésre jutniok, másodsor a parlamenteknek azt is kell tárgyalniok. A helyzet most az, hogy még a kormányok sem tudtak megegyezni, vagy ha megegyeztek, oly megegyezés ez, mely sem Ausztriának, sem Magyarországnak nem kell. Tehát nagy parlamenti harcoknak nézünk eléje. Az új autonóm vámtarifát Ausztria parlamentjének is tárgyalnia kell, mert a közös vámtarifát egyoldalú intézkedéssel életbe léptetni nem lehet, éppen azért, mert közös.

Ha pedig nem lesz új vámtarifánk, kereskedelmi szerződéseket sem köthetünk hosszabb időre, mint az 1907-dik év végeig. Ez a kibontakozás újabb nehézsége. Mert a külföldi államok nehezen fognak ily rövid lejáratu kereskedelmi szerződések megkötésébe beleegyezni. Kereskedelmi szerződéseket is azért kötünk, hogy a nemzetközi áruforgalomnak stabilitást adjunk. Minden állam arra törekszik, hogy ezt az állandóságot minél hosszabb ideig élvezhesse, élvezhesse pedig a nemzetközi jog biztosítékai mellett, mert ettől van függővé téve a termelés iránya, fejlesztése és kivitele.

Már most micsoda biztonságot nyújtunk mi a külföld kivitelének, ha négy évi időtartamra terjedő kereskedelmi szerződésekkel kínáljuk meg. Csak kedvesebb

a külföld szemében az a kereskedelmi szerződés, mely 10 évre biztosít vámkedvezményt valamely kiviteli cikkének, mint az, mely csak négy évre adja azt meg. Az a tíz év éppen elegendő arra nézve, hogy a kedvezményezett kiviteli cikk előállítására új ipartelepek keletkezzenek, de ki fog ilyenek alapítására csak gondolni is, ha négy év múlva feloszlathatja az ipartelepét.

Látni való, hogy a kereskedelmi szerződések megújítása a régi alapon sem olyan könnyű, mint sokan gondolják. Más expedienst itt el sem képzelhetünk, mint a kereskedelmi szerződések egy évre való meghosszabbítását. Magyarországnak ugyan már ebből is kára van, de a kiegyezés kérdése annyira össze van bonyolítva és a politikának alárendelve, hogy örülnünk kell, ha ezzel, az aránylag kisebb bajjal kilábalhatunk a bajból.

A tanultság pedig az, hogy államférfiaink önérettel és folyton törvényes jogainkra való hivatkozással kezeljék a közös ügyeket.

A kiegyezés.

Béceből jelentik, hogy a két kormány közötti tárgyalások még most sem vezettek teljes eredményre, úgy hogy a turnusnak megfelelőleg *Budapestben is lesz még egy konferencia*, melyen a kiegyezést fenalázni fogják.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A félelem.

Angolból.

Irtá: Erwin Carle.

Halálra fáradtan, meggyötörtén a tropikus nap izzó sugaraitól, alig tudva a lábain megállni, vonult az ezred a csatater felé. A 15. amerikai gyalogezred büszke a jelzőjére: the fighting 15. th, amelyet sok véres ütközetben érdemelt ki. Majd bujósdi játszott a mexikói határon desperadosokkal és lótolvajokkal, majd a Sioux- és Apach-indiánusoknak ment megmagyarázni, hogy annak a washingtoni fehér apának hosszú a kárja és épenséggel nem tűri az indiánusok tréfáit. Az ezredestől le az utolsó közlegényig valamennyi embere az ezrednek tomboló örömben fakadt ki, ami-

kor a Tampa melletti tábor kikötőjébe eljött értük a szállító hajó vinni az ezredet Cubába.

De ilyenek még sem képzelték el ezt a háborút. Ejszakánkint eső, felhőszakadás-hoz hasonló zápor, aminő csak a tropusok alatt árad az egekől; nappal pedig testetleket megbénító pokoli hőség. Eannivaló alig falatnyi, pedig éhesek voltak valamennyien akár a farkasok. Es mindehhez henye semmittevés, várakozás, teljes pihenés heteken át.

De ma — 1898. június elsején — végre megkezdődött a nagy valami. Rövid, de vidám összecsapás; néhány száz töltny eldördült és aztán — Santiagot nagyon szép városnak mondják és a bájos cubai nők bizonyára szívesen fogadják majd a felszabadító hős amerikaiakat.

Lassan, fáradtan vonultak tovább a dzsungelen át. Halkan, szinte kísértetiesen halkan hangzott a távolból a fegyverek rendetlen ro-

pogása, amelybe időnkint bele-beleszólt egy-egy tompa ágyudörej. Olykor néhány sss... zúgott át a levegőn, amire mosolyogva néztek össze a régi katonák, a visszaemlékezés hatásában, az ujonczok pedig önkénytelenül összeborzongtak.

Hastings hadnagy, az első század legfiatalabb tisztje, akit a pajtásai Billy névvel kényeztettek, szintén ott bukdácsolt a többivel fáradtan, kimerülten a sorban. Végre elérkezett hát az ő dicsőségének is az órája. — Már is hallani vélte ezeket a szavakat, amelyeket bizton remélt s amikről fölesketése óta szüntelen álmódott:

»A szenátus és az Egyesült-Államok képviselőinek Háza, kongresszusba összegyűlve, — dicsőretekkel halmozzák el Hastings hadnagyot és elismerésüket fejezik ki neki az egész nép nevében hősi bátorságáért amiért jutalmul tisztelet-ajándékul... Ab, sok ezer dollárt szavaznak meg neki és akkor majd lesz belátása

UJ ÜZLET!!

REIN JAKAB cipő-, kalap- és férfi-divatáruháza.

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa“ szálloda.

A város rohamos fejlődése szükségessé tette, hogy az európai nagyvárosok mintájára **ezipő-, kalap- és férfi divatcikkekben különlegességi üzletet** rendezzek be, hol mindennemű férfi divatcikkek a leg-szebb és legelegánsabb kivitelben kaphatók. — *Férfi ingek, gallérok, kékeltők, harisnyák, sétatokok, kalapok, férfi-, női- és gyermek lábbelők, pipere cikkek* stb. óriási nagy választékban. — A n. é. közönség minden rétege, üzletemben oly kiszolgálást nyer **tartós, divatos, finom és elegáns** áruim beszerzése mellett, hogy rövid idő alatt megvalósulva láthatom azon reményemet, hogy az egész városban a hálás közönség megjutalmazza törekvésemet azzal, hogy egyik a másiknak fogja ajánlani:

Vásároljunk Rein Jakabnál, mert ott hallatlan olcsó, jó, szép és elegáns minden. 314
Meglepetés! 8000 darab mintanyak- kendőt osztok széjjel. Szíves látogatást kér tisztelettel **REIN JAKAB.**

A város villamos világitása.

(Folytatás.)

A Nagyvárad városi villanytelep áramszolgáltatási feltételei.

1. §.

A villamos telep áramot szolgáltat a városi vezetékhalózat egész területén az áramfejlesztő telep és a vezeték hálózat mindenkor teljesítési képességétől megszabott mértékben.

2. §.

A városi központi villammű magán felek részére csak akkor köteles világitást szolgáltatni, ha a fél évre nézve írásban belépési nyilatkozat alapján magát kötelezi és a nyilatkozatban és jelen szabályrendeletben körülrít feltételeknek magát aláveti, továbbá, ha aránytalanul nagy nehézségek forognának fenn például, ha a legközelebbi mellékvezetékek a bevezetés helyétől 80 méternél nagyobb távolságra esik és ha a kívánt új bevezetés folytán oly transzformátor válik szükségessé, mely kevesebb mint 20 izzó lámpát lenne hivatva ellátni, továbbá, ha kevesebb mint 3 izzólámpa vezetendő be és végre ha a vezetékek előállítására kedvezőtlen időjárás folytán különös nehézséggel jár.

Ha a jelentkező az árammal ellátott helynek nem tulajdonosa, ez esetben a bejelentés is a tulajdonos beleegyező nyilatkozatával is ellátandó.

Az áramszolgáltatás elvonása a már meglévő vezetékknél minden üzletnél szükséges bizalom eljársása esetében tehát a világitás és vezetékért, valamint az árammérő használatáért esedékes részeket be nem tartása esetében vagy az árammérő és vezeték valamely gyanús megrongálása esetében állhat be s ezen esetben a mű vezetője a tanácsnak utólagos jelentéstétel mellett önállóan saját hatáskörében intézkedik.

Ha a fél a világitás elvonása által magát jogában sértve érezné, jogában áll a tanácsnál panaszt emelni és orvoslást kérni és a tanács a beadott panasz tárgyában a vezető meghallgatása után végérvényesen minden felebbezés kizárásával határoz.

3. §.

A bejelentési ív aláírás kötelezi a fogyasztót a villamos áramnak a vele közölt feltételek szerint és szükségletéhez mérten a bekapcsolástól számított egy évig való használatára.

Az egyezségi viszony mindkét részről egy havi előzetes felmondással oldható fel.

4. §.

A fogyasztó nem tarthat igényt kártérítésre, ha az áramszolgáltatás megszakad vagy megzavartatik, a villamos telep azonban törekedni fog, hogy az áramszolgáltatásban esetleg fellépő zavart lehető gyorsan megszüntesse.

5. §.

A városi hálózattól a fogyasztó telke határáig való csatlakozó vezetékét, nemkülönböztetve innen a fővezetéket az áramszámlálóiig ha ez a telek határára levő csatlakozó ponttól 5 méternél nincs távolabb, a villamos telep saját költségén készíti el. Nagyobb távolságnál a több anyag és munka költsége a fogyasztónak előzetes költségvetés alapján felszámítatik.

6. §.

A berendezések számára szükséges áramszámláló órákat és csatlakozási főbiztosítókat a villamos telep adja és szereli fel a fogyasztás színhelyén. A szerelési költségek megtérítése fejében a fogyasztó az áramszolgáltatás megkezdése előtt egyszer s mindenkorra 15 koronát tartozik a város pénztárába fizetni.

A városi villamos telephez csatolt berendezésekhez szükséges izzólámpák elárúsítását a város kizárólag magának tartja fent. Raktáron egyelőre normálgyertyaként 2. 5., 3. 5. watt fogyasztású izzólámpák fognak tartani.

7. §.

Míg az áramszámlálóknak állami hitelesítése életbe nem lép, valamely számláló adatainak helyességére vonatkozó vitás kérdés eldöntésére a villamos telepnél egyedül mérvadó ellenőrző készülékeivel való összehasonlítás szolgál és 5% átlagos eltérés megegyedhetőnek vétetik a mérő maximális termelése és ennek egyhuzsada között. Ha a számláló 5%-nál nagyobb eltérést mutat, vagy ha a mérő tarisája terhelés nélkül is állandóan egy irányban forog, díjtalanul kijavítandó, vagy helyessel kicserélendő. Ez esetben valamint ha a számláló bármily okból megállott, az áramfogyasztás nagysága úgy határozatik meg, hogy az előző és következő hónap fogyasztásának középértéke vétetik.

Ha a számláló megvizsgálása a fogyasztó fél kivánságára történik és ha az átlagos eltérés 5%-on alul maradt, a vizsgálat költségét a fogyasztó viseli.

8. §.

Az 5. és 6. § okban megírt csatlakozó vezeték áramszámláló és főlombbiztosítók — a villamos telep tulajdonát képezik, azokon bármily változtatást vagy rongálást ejteni tilos. —

Javításokat a telep saját költségén végzi. Kivétel, ha az mások hibájából vált szükségessé.

9. §.

A villamos telep éjjel-nappal megszakítás nélkül szolgáltat áramot, de jogában van javítás vagy más munkát végzése céljából a nappali órákban az egész hálózatot vagy annak egyes részeit kikapcsolni, az ilyen megszakítások lehetőleg egy nappal előbb a helyi lapok útján vagy más módon a fogyasztók tudomására hozandók.

10. §.

Ha valamely fogyasztó úgy használná az áramot, hogy az által az áramszolgáltatásban zavarokat idézne elő, a zavaró fogyasztás betiltható, esetleg az egész berendezés a hálózattól kikapcsolható.

11. §.

A fogyasztott áram a villamos telep számlájára havonként utólagosan fizetendő.

Az áramfogyasztási összegek számlázásával a villammű számvéője, az áramfogyasztás leolvasása és beszédésével pedig a mű leolvasója bizatik meg, aki a jegyzék mellett kiadott számlák és beszédett összegekre mindennap a mű számvéője és vezetőjének elszámolni köteles.

Ezen rendelkezés be nem tartása esetén a beszédés körül felmerült hiányokért a mű vezetője és számvéője egyetemleg felelősek.

A magánfeleknek fizetés végett bemutatott áramfogyasztási számlák alá a mű vezetője és számvéője közösen jegyeznek és a számlák alapján követelésbe hozott összegek a számlák bemutatásakor azonnal kiegyenlítendőek. A villamos telepnél joga van egy havi árambér biztosítására a fogyasztótól kamatnélküli biztosíték letételét is kívánni.

Ha valamely fogyasztó az említett fizetési feltételeknek meg nem felelve, a városi központi villammű feljogosítottik ez esetben minden felebbezés kizárásával arra, hogy az áramszolgáltatást azonnal szüntesse be és a ki nem egyenlített követelését a fogyasztó ellenében közigazgatási végrehajtás útján behajtassa.

A számlázott összegek elleni felszólamlások a számla kiegyenlítés végett letett bemutatásától számított 8 napon belül érvényesíthető és ezen határidő lejártja után a számla összeg a fél részéről elfogadottnak tekintetik.

A számlázott összegek elleni felszólamlások a művezetőhöz intézendők, a kinek előadása alapján és a városi tanács által minden felebbezés kizárásával intézhetnek el.

12. §.

Nagyvárad város fentartja magának a jogot, hogy jelen feltételek egyes pontjait és az

a brigadérosnak és oda adja feleségül Hastings hadnagynak a kisasszony leányát és a hadnagy 22 éves korában kapitányává lesz . . . és épült tovább egyik légvár a másik után, mind olyan természetesen, mintha másként nem is lehetett volna.

A puskák ropogása mind közelebb hallatszott és mind sűrűbb lett a Maurer golyók ominózus szisszenése. Valahára véget ért a dzsunzel is és világosodni kezdett.

Most már látványba jutottak. Az iránypont bizonyára az a domb volt, melynek tetején egy kis erősség látszott.

Ekkor elhangzott a vezényszó a rohamra és az ezred hosszú vonalban, uaró léptekkel nyomult előre.

Hastings csapata a jobb szárnyon volt és ő, meg a többi tisztársai ugyancsak el voltak foglalva a tüzelés vezényletével és főkezni a tulságos pazarlást, amire a hosszú várakozás után támadt első alkalom lelkesíti a katonákat. Megkezdődtek az első veszteségek. Egy altiszt, szorosan Hastings mellett, egyetlen mozdulattal felnyújtotta a karját, pillanatra merően a tisztjére nézett és összerogyott, a szívébe löttek. Itt-ott halk kiáltás, fájdalom sóhaj. Egyszerre megvadul mind, ha a tempa dörgések és metsző szisszenések között felborult egyik-másik bajtárs. Hastings hadnagy különös szorongást érez a koblében, fényes napvilág egyszerre fakónak, színtelennek tűnik föl előtte . . .

Mi ez? talán félelem? Neveltség! Elpirul még a gondolatától is. Mechanikusan szemébe illeszti a látesövet és az ellenséget nézegeti. A domb alig ötszáz méternyire fekszik előtte, de nem látszik semmi. Gondos figyelésnél néha meg lehet pillantani valami villanást-itt, meg amott, a bajonettek és kardok csillogását a napfényben. Es csodálatra méltóan mégis minden olyan csöndesnek tűnik fel előtte, a tüzelés nem is okoz nagy zsvajt — hol marad a harc, az öldöklés, amelyről ő olyan rikító, mozgalmos képet festett magának? A czélt talált golyók pukkapása megrendíti egész valóját. Hátha őt találta volna el most valamelyik? Nem is lehet olyan rettenetes; a halott altisztnek mosoly játszik a megmerevedett arcán. Csak a szemei, a nyilt, merev szemei iszonytatók. Szinte megbabonázta őt az a merev tekintet, nem tudja a szemét levenni róla; úgy érzi, hogy abból a megtört szempárból a tulvilág nagy titka csillámlik feléje. Önkéntlenül összeborszad a láttára. Félelem volna ez? És a rémületet éri magában ébredezni, a megbénító rémületet, hogy félni fog és gyávanak bélyegzik majd a bajtársai. Összeszorítja a fogait és erősebben markolja meg a kardját . . . Csak azt ne!

Az ellenség tüzelése hevesebb lesz. Meglelte a helyes distancziát s az áldozatok száma egyre növekszik. Szorosan a földhöz lapultan igyekszik az ezred araszról-araszra birtokába venni a térséget. De a tűz kezd forróvá lenni.

A századparancsnok megnézegeti az embereit. Sápadt, verejtékes arcok, halálfélelem a szemekben. Erre a parancsnok büszkén föl egyenesedik, kényelmesen előveszi a makrapipáját, rágyújt, aztán szembenéz az ellenséggel: pompás czéltábla. A tisztjei megérik őt s követik a példáját; kényelmes léptekkel a sor előtt mecsnek s itt egy élezcsele, ott egy hátorítással edzik meg újra a katonák felkét. A morális hatása óriási ennek a manővernek. De erős szív kell ahhoz, hogy meg tudják csinálni. Ha a tiszt a legsekélyebb bizonytalanságot, vagy nyugtalanságot észre veti vége mindennek. Ha eltalálja egy golyó, munkának nélkül kell meghalni tudni, vagy úgy mutatni, mintha észre sem vette volna a sebet. Nobless oblige!

Hastings hadnagy fel-ala jár a szakasza előtt. Mint kalapácsütéseket, úgy éri a vérének lüktetését a halántékán: fojogatja valami, úgy érzi, mintha valami a levegőt akarná megrabolni tőle. Szüntelenül így morog magában:

— Nem félek! . . . Nem félek!

Loppal átpillant a század parancsnokára. A kövér öreg ur, a polgárháboru veteránja, olyan kényelmesen rága a fapipáját, mintha csak a gyakorlótéren volnának e perczen. Pedig felesége és gyermeke van; nyugdija a kongresszus kegyelmétől függ és olyan neveltségesen csekély! . . . A hadnagynak szégyenpir szökik az arcába.

árszabást megváltoztathassa. — A változások azonban csak a felekkel való közlés után 3 hónappal léphetnek életbe.

A csatlakozástól számított első év letelése előtt jelen feltétel és árszabás megváltoztatása csak a fogyasztók beleegyezésével eszközölhető.

A hadapródiskola tanárai és növendékei.

A katonaság a nemzet erőpróbája. Minél hatalmasabb, minél fejlettebb ma valamely állam, annál különb a katonasága.

Es ez nem is csoda. Hiszen a nemzet virága: fiatalsága kerül ide legszebb éveiben, hogy erőteljes nevelésben készüljön a hazafi legszebb és legnehezebb kötelességének teljesítésére: a haza fegyveres védelmére.

Ezt a drága kincset bizza az állam a tisztikarra. Nagy és felelősségteljes feladat s ha nehéz gondot ad a legénység kiképzése, ezerszeres gonddal kell annak megküzdni, a ki a tisztikart neveli. Férfias jellem, nagytudás és kifogástalan magyaros gondolkodás kell ehhez, mert csak így lesz a jövő tisztikara képzett, lovagias és magyar.

Erre a feladatra keresve sem lehetne alkalmasabb tanárokat találni, mint a nagyváradi honvéd hadapródiskola tanári karát. — **Mayor Miklós** szakavatott, tapintatos vezetése alatt olyan tanári kar van itt együtt, mely első helyen áll a hadapródiskolákban; hogy milya fényes eredményt tudnak felmutatni, arról mindenki meggyőződhetett a tavalyi zárnapnapon.

Ilyen nevelés mellett lehet büszke a haza a honvédségre, Nagyvárad pedig a hadapródiskola tanári karára és növendékeire.

Mayor Miklós őrnagy terhes és felelősségteljes munkájában osztozik a kitűnő tiszti és tanári kar, mely a jelen tanévben 31 rendes és 5 rendkívüli tanárból áll. A kiváló erőkből összeválogatott tanári kar névsora rang és tantárgyak szerint a következő:

Kisbizsterczei és medveczei **Medveczky János** I. oszt. százados, mennyiségtan. **Kermeszy György** I. oszt. százados, földrajz, német nyelv, horvát nyelv. **Arnótfalvy Arnótfalvy Alfréd**, I. oszt. százados, rendszabályok és illetan, szolgálati szabályzat, gyakorlati szabályzat. **Palotás Fausztin**, I. oszt. százados,

Az ellenség tüzelése most már éiviselhetetlené kezd válni. Mint óriás dobok peregnak pattognak a gyorstüzelők, majd a srápnélek ... a vég kezdete. Mély bömbölés, amely lassankint rikoltó füttyé, végre pedig rémos üvöltéssé erősödik; semmi sem oly demoralizáló, mint a gránátok. Hastingsnak a gránát golyó röpte órányi hosszúnak tetszik és megint gránátok és megint gránátok. Káprázik már a szeme, mintha vérbe borult volna előtte a mindenség. Az ereje elhagyja; mondhatatlan érzés vesz erőt rajta, a félelem, hogy gyávának tűnik; a félelem, hogy — féll! Kirántja a kardját és hatalmas ugrásokkal ront előre: hurrah!

Pillanatnyi csönd, másodpercnyi vonakodás és mint egyetlen ember ront az egész vonal előre az ellenségre:

— Hurrah, hurrah, hurrah!

San Juan estroma sok vérbe került. Némán, fedetlen fővel állják körül a bajtársak azt a frissen ásvott sirt, amelybe egy fiatal tisztnek a temető szeretetteljes gondossággal temették. És halkán, panaszosan hangzik a tropikus éjszaka esendjében a takarodó Hastings hadnagy sírja fölött.

lörténét, magyar nyelv. **Hausser Henrik**, I. oszt. száz. gyak. szab. német nyelv. **Homoród szentpáli Szentpály Gábor**, I. oszt. százados, mennyiségtan. **Székely László**, I. oszt. százados, műszaki oktatás, francia nyelv. **Bursa Károly** vezérkari tiszteletbeli százados, harcászati feladatok, hadseregtervezett hadijáték. — **Bánya Kálmán**, vezérkarhoz beosztott II. oszt. százados, harcászati és harcászati feladatok, hadsereg szervezett hadijáték. **Gaál Sándor**, II. oszt. százados, szabadkézirajz, fegyver és lövésügy, katonai ügy-király. **Felsőmérari-Ostorharics Horváth Gerő** II. oszt. százados, torna, táncz. **Potucsnik Jenő** II. oszt. százados, német nyelv. **Jurassek Elemér**, II. oszt. százados, földrajz, történet. **Fekery Pál**, főhadnagy, műszaki oktatás. **Gicziassa és ablanczkürti Ghiczy Géza**, főhadnagy, gyakorlati szabályzat, lovaglás. **Seregélyi Ödön**, főhadnagy, szabadkézirajz. **Bellenfalvi Imre**, főhadnagy, francia nyelv. **Kirchlechner Károly** főhadnagy, német nyelv, terept., terepf., terepábrázolás. **Szöke András** főhadnagy, ábrázoló mértan. **Cavallár Ödön**, főhadnagy természettan. **Kovács Mihály** főhadnagy, terept., terepf., terepábrázolás, német nyelv (gyengébbek.) **Kovács József**, főhadnagy, magyar nyelv. **Bosznay Ferencz**, főhadnagy, terept., terepf. terepábrázolás, német nyelv, táncz. **Aranyossy József**, I. oszt. egyházi tanár, vallás és magyar nyelv. **Dr. Fenyő Armin** I. o. ezredorvos, vegytan, egészségápolás. **Dr. Bodó Sámuel**, II. oszt. ezredorvos, természetrajz. **Brand Győző**, I. oszt. százados, h. a. **Palotay Armánd** főhadnagy, katonai közigazgatás. **Orbán Sándor**, II. osztályú vívómester, vivás. — Rendkívüli tanárok: **Sulyok István**, ev. ref. lelkész, vallástan. (Ev. ref. növ.) **Materny Imre**, ág. ev. lelkész, vallástan, (ág. ev. növ.) **Papp János**, g. kath. lelkész, vallástan, (gör. kath. növ.) **Herkner Péter**, honv. ál. állatorvos, lóismeretek. **Tucsek Ferencz** énektanár, ének- és zene.

A multkor közöltük a váradi hadapródiskola új növendékeinek névsorát. Ezuttal adjuk az összes 383 növendék főbb statisztikai adatait a következőkben:

Illetőségi hely szerint a következőkben oszlanak meg:

Arad megyében bir illetőséggel	7 növendék
Abauj-Torna	13
Alsó-Fehér	2
Arva	—
Bács-Bodrog	3
Baranya	6
Bars	1
Békés	18
Bereg	—
Besztercze-Naszód	2
Bihar	19

(ezek közül 15 Nagyvárad városi illetőségű)

Borsod megyében bir illetőséggel	8 növendék
Brassó	9
Csanád	7
Csik	1
Csongrád	12
Esztergom	1
Fejér	2
Fogarás	3
Gömör és Kis-Hont	5
Győr	1
Hajdu	14
Háromszék	5
Heves	5
Hont	3
Hunyad	4
Jász-Nagy-Kun-Sz.	8
Kis-Küküllő	1
Kolozs	16
Komárom	4
Krassó-Szörény	7
Liptó	1
Mármaros	1
Maros-Torda	6
Moson	1
Nagy-Küküllő	1
Nógrád	—
Nyitra	11
Pest-Pilis-S.-K.-Kun	75 53 bpesti
Pozsony	5
Sáros	8
Somogy	1
Sopron	1

Szabolcs megyében bir illetőséggel	6 növendék
Szatmár	15
Szeben	2
Szepes	6
Szilágy	—
Szolnok-Doboka	3
Temes	18
Tolna	—
Torda-Aranyos	1
Torontál	13
Trencsén	5
Turóc	—
Udvarhely	1
Ugocsa	1
Ung	7
Vas	2
Veszprém	1
Zala	2
Zemplén	1
Zólyom	1
Fiume város	1

Vallás szerint: Római katolikus vallású 239 növendék. Evangélikus reform. vallású 86 növendék. Agostai evangélikus vallású 33 növendék. Görög keleti vallású 11 növendék. Görög katolikus vallású 10 növendék. Unitárius vallású 4 növendék.

Anyanyelvre nézve van: Magyar 373 növendék. Német 2 növendék. Horvát 2 növendék. Román 6 növendék. Tót és más nyelvű nincs.

A növendékek szülőinek állására nézve: Katonatiszt vagy katona állományuak gyermeke 38 növendék. Allami vagy köztisztviselő gyermeke 159 növendék. Magán tisztviselő gyermeke 23 növendék. Magánzó (nyugdíjas stb.) gyermeke 32 növendék. Kereskedő vagy vállalkozó gyermeke 17 növendék. Iparos gyermeke 31 növendék. Nagybirtoikos vagy bérlő gyermeke 14 növendék. Kis birtoikos gyermeke 11 növendék. Más értelmiségi (orvos, ügyvéd, lelkész stb.) gyermeke 52 növendék.

Előképzettség szerint: Gimnáziumból felvételt 233 növ. vagyis az összes növ. 61 százaléka. Reáliskolából felvételt 72 növ. vagyis az összes növ. 18 sz. Polgári iskolából felvételt 53 növ. vagyis az összes növ. 14 sz. Kereskedelmi iskolából felvételt 9 növ. vagyis az összes növ. 2.5 sz. Más katonai iskolából átlépett 16 növ. vagyis az összes növ. 4.5 sz.-a.

Október elseje.

Tegnap este végigmegyek az utcán. Valaki rám szól barátságos fenhéjázással:

— Szervusz!

Még vissza sem mondhatom még barátságosabb fenhéjázással a szervuszt, mikor ismeretlen jó barátom kegyetlen csörömpölések közepette egyenest a nyakamba borul s majdnem végigvágódnak miud a ketten.

— Hát téged mi az ördög leit?

— Semmi, semmi, a kard nem tud még eléggé elegánsan lógni az oldalomon...

Akkor látom, hogy egy ujdonsült huszáronkéntes ismerősöm bukott keresztül a kardján a feletti örömeiben, hogy valakit uniformisból köszönhet.

Szerettem volna tőle egyet-mást megtudni, hogy kezdődik a gyöngyélet, de a barátságos találkozásnak sok derült hangulatu szemléltője volt s így az önkéntes ur jónak látta gyorslépésben ellépni.

Kiváncsiságom azonban fel volt keltve s elhatároztam, hogy okvetlenül szerzek magamnak némi októberi impressziókat valamelyik önkéntes ismerőstől. Magamból u. i. hiába merítettem volna impressziókat, régen volt az, amikor még nekem is imponált a nagyváradi öreg várban az ájnczel.

Már messziről látok egyet. No, ez az én emberem! Sokat búsnitunk együtt, ha pénzünk volt s vigadoztunk üres zsebbel. A színházi bodega volt tanuja művészi vitáinknak s azok mélységéről a fizeópinczér tudna beszámolni egyedül... Ez az ur az én emberem.

Már közeledünk egymáshoz, már a nyelven is a szervusz, a kolléga már emeli is a kezét a sapkájához . . .

— Sie, Freiwilliger! mordul egy mérges hang a közelben.

Az én barátom ijedten fordul a hang irányába s három aranycsillag láttára odafagy a keze a sapkaellenzőjéhez.

— Hallja maga, maga még szalutálni sem tud! Hogy mer az utcára lépni? Hát nem tanulta meg ma a szalutálást?

Az én barátom rendületlenül fenntartja a kezét a sikkján s megpróbál védekezni.

— A kezem egy vonaiban a szemmel . . .

— Unglücksmensch! Hiszen maga *bal kézzel* szalutál!

Persze, hogy ez a kolléga is igyekszik rohamlépésben eltűnni.

Tovább is hasonló sikerrel ment az interviewolás. Valamennyi önkéntes igyekszik az utcán mutatkozni, de csak eltűnően. Egyiknek még civil cipő van a lábán, másikkak még czikkere van szemüveg helyett, a harmadik glacié-keztűt huzott s valamennyi olyan igyekezettel szalutál, mintha kaszána. Szerencse, hogy még most mindezekért nem jár dűtyi, csak egy kis gyengéd figyelmeztetés és emlékeztetés az állatvilág egyes tagjaira.

Hanem azért ma reggel valamennyi önkéntes megkönnyebbülve sóhajtott fel!

— Hál' Istennek, már csak háromszázhatvannégy van hátra!

UJDONSAGOK.

III. Országos Katholikus Nagygyűlés.

Minél inkább közeledik megvalósulásához, annál impozánsabbnak ígérkezik a magyarországi katolikusok idei III-ik nagygyűlése.

A püspöki kar több tagja jelentette be személyes részvételét, a diszgyűlésen maga a hercegprimás tart beszédet.

Az ország minden részéből rendkívül nagy számban jelentkeztek résztvevők, de még *e hó 10-ig* mindig lehet a katolikus nagygyűlés irodájánál jelentkezni. Tagsági díj 4 korona, mely a szegényeknek elengedtetik.

A rendezőbizottságtól ujabban a következő értesítést kaptuk a nagygyűlésre vonatkozólag:

A vasutakon kedvezményes utazás van biztosítva, kívánatra olcsó lakás és étkezésről is gondoskodik a Nagygyűlés irodája (Budapest, IV. Molnár-u. 11. Kath. kör.)

A nagygyűlés sorrendje a következő:

Október 14., kedd. Délután 5 órakor a Katholikus Egyesületek Országos Szövetségének közgyűlése. Este 8 órakor: Ismerkedési est a székesfővárosi Vigadó éttermeiben. Az ismerkedési estén a hölgyek is résztvesznek. — Etkezés tetszés szerint. — Honvéd-zenekar. Az ismerkedési estére a fővárosi katolikus egyesületeinek tagjait is meghívja a Katholikus Nagygyűlés elnöksége.

Október 15., szerda. Déllelőtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi főplebániatemplomban. Déllelőtt 10 órakor: Első nyilvános ülés a fővárosi Vigadó nagytermében. Déli 12 órakor: A Katholikus Internátus-Egyesület házának fölavatása (Üllői-ut 22.) Délután 2—5-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 6 órakor: Második nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Este 8 órakor: Katholikus ifjú ág bankettje a Vigadó éttermeiben.

Október 16., csütörtök. Reggel 8 órakor: Szent mise a belvárosi templomban. Déllelőtt 9—11-ig: Eucharisztikus kongresszus. Déli 12 órakor: Diszgyűlés XIII. Leo pápa 25 éves pápaságának jubileumára. Az ünnepi beszédet mondja: **Vassary** Kolos bibornok, Magyarország herceg-

primása. Délután 2—3-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 4 órakor: Eucharisztikus körmenet.

Október 17., péntek. Déllelőtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi templomban. Déllelőtt 10 órakor: Harmadik nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Déli 1 órakor: Bankett a Vigadó éttermeiben. Délután 3 órakor: A Régisi Szent Ferencz-egyesület alakuló közgyűlése.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 19—20. Iparosok országos kongresszusa.

Kérjük azon tisztelt vidéki előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy azt kiegyenliteni szíveskedjenek.

* A kath. alapítványok új felügyelőtagja. B. e. dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok-püspökünk halálával tudvalevőleg a vallás és tanulmányi alapra felügyelő s azok kezelését ellenőrző időleges bizottságban is megüresedett egy tagsági hely, melyet a királyi őfelsége a hivatalos lap legutóbbi számában közölt királyi kézirat értelmében **Hódossy** Imre országgyűlési képviselővel töltött be a most működő bizottság megbízatásának tartamára.

* **Samassa** József egri érsek tegnap töltötte be életének hetvennegyedik évét. Az ősz egyházfejedelem a legfrissebb egészségnak örvendő és üdvözlőt személyesen fogadta. Az előestén a katonazenekar fáklyászenét adott az érseki parkban, tegnap pedig nagy díszben volt az érseki rezidenciában.

* **Mennyi kárt okozott a zárlat?** Nagyvárad városa pár hétig zárlat alatt volt. A Kálmán-gyárban fellépett száj- és körömfájás miatt a hasított körmü állatok be- és kihajtása, valamint a szálas takarmányok kivitele be volt tiltva s ugy a heti, mint a közbeeső országos vásárt betiltotta a miniszter. Csak pár hétig tartott ez a zárlat s már fel van oldva és a jövő hétfőn már a barom- és sertésvásárokat is megtartják Nagyváradon, mégis óriási kárt tett ez a zárlat Nagyvárad város pénztárának. A múlt év vámbevételéhez hasonlítva, 9000 korona visszaesés mutatkozik, holott a zárlat előtti időben több vámbevétele volt a városnak, mint az elmúlt év hasonló szakában. A kereskedelem, ipar és forgalomban előállott veszteség még nagyobb a város közönségére a zárlat miatt. — Nagyvárad város tanácsa október 23-ra póttalatltságát engedélyezését kéri a kereskedelmi minisztertől.

* A kereskedelmi iskola segélye. A nagyvárad felső kereskedelmi iskolát fenntartó Kereskedelmi Csarnok eddig évenként 3000 korona segélyt kapott Nagyvárad városától az iskola fenntartási költségeihez. A Csarnok elnöksége, hivatkozva az iskola fenntartásával járó tetemes áldozatkésztségre, kéri a várost, hogy az eddigi 3000 korona segélyt évi 4000 korona állandó segélyre emelje fel. A Csarnok kérelmét kiadta a tanács véleményezés végett a pénzügyi szakbizottságnak.

* **Gázfogyasztás a bezárt tantermekben.** Megütözést keltett a városi tanács tegnapi ülésén a pénzügyi tanácsnok azon előterjesztése, hogy a folyó év július és augusztus havában a nagyvárad községi polgári finiskola épületében 42 korona összegnek megfelelő gáz fogyott el. A két hónapban az iskolák szüneteltek s különben is este 8 óráig teljes világosság van még. Nem is utalta ki a városi tanács a gázgyár követelését, hanem jeleltételekre kiadta a községi iskolák felügyelőigazgatójának.

* **Őszentsége a pápa magyar gyógyvize.** XIII. Leo pápa őszentsége, a kinek magas életkorát és szellemi frissességét méltán csodálja az egész világ, magyar gyógyító itallal él. A Vatikánba ugyanis a »Pálma« jelzésű keserűvizet hozatják őszentsége egyenes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg van elégedve. Ritka kitüntetés a magyar vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, cs. és kir. udvari szállító czéget, a »Pálma« forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja. 331.

* A színház fűtőkészüléke rosz. A nagyvárad Szigligeti-színház fűtőkészülékét Keller József budapesti vállalkozó a saját találmánya szerint építette meg s rendezte be; jótállást vállalt arra, hogy a megszabott mennyiségnél több fűtőanyagot nem fogyaszt s a kikötött határidőig jó állapotban lesz. Alig mult el azonban két szezon, a fűtőkészülék már nagyon meg van rongálódva. Keller József azzal védekezik, hogy túlfűtötték, viszont a városnak az a védekezése, hogy a rendes fűtés elégtelen volt, tehát a szerkezet a hibás, mivel rendszeres fűtés mellett nem szolgáltatott elég hő. A vitás kérdésben a városi főügyész birói szakértői szemlélet kért. A városi tanács a város részéről **Pozsonyi** László kerületi iparfelügyelőt kéri fel a szemlén leendő részvételre. A törvényszék szakértője **Tabéry** Armin főmérnök lesz. A birói szemlére Keller József is küld ki szakértőt.

* **Egy érdekes ember halála.** Egy érdekes multu magyar ember halálhíre érkezik Nagyszébenből. Tegnapelőtt hunyt el **Vagner** Károly, az ismert perzsa tábornok 63 éves korában. Vagner két évtizedig szolgált az osztrák-magyar hadseregben, s mint törzstiszt ment ki Perzsiába, a hol a perzsa hadsereget teljesen európai mintára reformálta. A perzsa hadseregben tábornoki rangot kapott, s mindvégig a sah kedvence volt. Néhány évvel ezelőtt hazajött és szülővárosában, Nagyszébenben telepedett le, a hol most csendesen elhunyt.

* **Bérkocsi állomások az éttermek mellett.** Sok baj van Nagyváradon a bérkocsi állomásokkal. A Széchenyi-szálloda éttermének ablakai alatt van felállítva egy csapat egyfogatú s különösen nyáron az ablakokat sem lehet kinyitni az óriási bűz miatt. A másik bérkocsi állomás a gör. kath. püspöki székház ebédlőjének ablaka alatt van. A színház mellett pedig a most épült Sztarill-ház elé állították a bérkocsikat, a hol már legközelebb fényes kávéház lesz. A tarthatatlan helyzetet belátva, **Gerő** Armin főkapitány előterjesztést tett, hogy Színház-utcában az új épület elől helyezték át a bérkocsikat a másik oldalra, ahol senkinek nem lesz alkalmatlan s itt kérszítsenek a kocsi részére megfelelő aszfaltburkolatot. A főkapitány előterjesztését a városi tanács kiadta **Komlóssy** József gazd. tanácsnoknak.

* **Magánhivatalnokok ujságja és egyesülete.** Ma már az ujságalapítás baczilusa a levegőben van Nagyváradon. Egy idő óta megszoktuk már, hogy minden új nap új lapot hoz. Most a magánhivatalnokok most alakuló nagyvárad egyesülete indított „Magánhivatalnok” czimen új havi szak ujságot, mely a magán tisztviselők érdekeit szemmel tartva, kereskedelmi és ipari dolgokkal foglalkozik. A magánhivatalnokok érdekét szolgáló lapocskát **Schwarz** Izidor szerkesztésében jelenik meg. Előfizetési ár 4 kor. Az új lap mutató számában egyesülésre szólítja a magánhivatalnok kartársakat, hogy érdekeik megvédelmezésén egyesült erővel munkálkodhassanak. Ezért is október hó 5-én d. n. 5 órára gyűlésre hívja a magánhivatalnokokat, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara helyiségeibe, hogy a Magánhivatalnokok Egyesületét megalapítsák.

* **Egyházi kinevezés.** A király dr. gróf Zichy Gyulát, Zichy János országgy. képviselő testvéröccsét, a Vatikánban szolgálattevő pápai kamarást, a szent Mártonról nevezett bulcsi apáttá nevezte ki.

* **Megcsesélt postaállomás.** A nagyváradi m. kir. posta- és távirdaigazgatóság ez uton is közhírré teszi, hogy a Biharvármegyébe kebelezett Magyar-Homorog község és a hozzá tartozó Kis-Leta pusztá postaforgalmát a komádi postahivatal kézbesítő köréből a szakályi postahivatal kézbesítő körébe osztotta be folyó évi október hó 16-án kezdődő érvényvel.

* **Nem érti, hogy fizetni kell.** A Szent László-téri hid mellett éktelenkedett évek óta egy óra-oszlop, amely az időjelzésen kívül hirdetésekre volt berendezve. Pár év óta azonban elhanyagolták teljesen az oszlopot, nem volt gazdája, a helyett, hogy szolgálatot tett volna, akadályozta a szabad forgalmat. A hatóság végre is eltávolította az utból. Amde az oszlop elbontása költségbe került, miért is kiküldték a gazdát, hogy ezt az összeget megvegyék rajta. Elküldötték a megkeresést Lembergbe, hogy kézbesítsék Blumenfeld F.-nek. A lengyel hatóság azonban visszaküldte a megkeresést azzal, hogy a címzett nem érti az átiratot. Ami hatóságaink azonban nem járnak el ilyen kurtán-furcsán az idegen nyelvű megkeresésekkel. Azt hisszük, Lembergben is könnyebben megértették volna Nagyvárad város megkeresését, ha arról lett volna szó, hogy a város akar valakinek fizetni.

* **Zsidó lordmayor.** Londonban tegnap tartották meg a lordmayor választást. A lordmayor Sámuel Márk lett. Ez már az emancipáció óta a hatodik vagy hetedik zsidó lordmayor. A választások az ősrégi szertartások szerint mentek végbe. A Guildhallból ünnepi menetben a S. Lawrence Jewrytemplomba mentek, ahol istentisztelet volt, amelyen Sámuel is résztvett. Istentisztelet után visszamentek a Guildhallba, ahol az összes cézhtagok, az egyedüli választójogosultak gyűltek össze. A cézhtagok első sorban Sámuel Márkot jelölték egyhangúlag lordmayornak, de szokás szerint kikérdezték tőle, hogy hivataloskodása alatt tartózkodni fog-e mindenféle alapítástól.

— Nem vagyok alapító s remélem, hogy nem is leszek soha — felelé Sámuel.

Másod sorban John Ritchie-t jelölték lordmayornak. Majd megejtették a választást, amelynek eredményét Fulton városi bírósága hirdette ki. A kijelölt lordmayor aláírta a beleegyezést, mire a fegyverhordozó a hivatali lánczettel beiktatta hivatalába. Az új lordmayor erre megtartotta köszönő beszédét. Majd az eddigi lordmayor a város hirtőjébe székelyre vitte az új zsidó lordmayort.

* **A székesfehérvári párbaj áldozata.** Knobel Elemér hírlapíró, a székesfehérvári végzetes párbaj áldozata még mindig élet-halál közt lebeg. A sebláz már beállott. A betegnél fokozódnak a lélegzési nehézségek. Knobel özvegy édesanyja éjjel-nappal virraszt szerencsétlen gyermeke ágyánál. Az ő tanácsára tegnap este meggyónt, megáldozott és felvette az utolsó kenet szentségét. Halála minden perczen beállhat s csak Isten különös kegyelmének lehet tulajdonítani netáni életben maradását. Fehér Jenő hírlapíró még szombat n este szabadlábra helyezték azzal a kikötéssel, hogy Székesfehérvár területéről el nem távozzon.

* **A leggyorsabb hajó.** Egy londoni gépész zseniális találmánya kelt feltűnést, amely ha csak a felét a hozzá fűzött reményeknek kielégíti, a hajózásban valószínű forradalmat csinál, különösen pedig az Amerika és Európa közti hajóforgalomban. Az új találmány egy hajógép, melynek segítségével Angliából az Egyesült-Államokba három nap alatt lehetne áthajóztatni. A gépezetnek átvitelére a hajó-

csavarra egy óriási fogaskerék szolgál, amely az egész hajót átfogja szélességében s amelynek fogai a hajócsavar szárnyain pihennek, úgy hogy a kerék legkisebb mozgása a csavar óriási sebességét s így a hajó rohamos mozgását is okozza. A szakértők nagyon kedvezően nyilatkoztak az új találmányról, de természetesen be kell várni, hogy a gyakorlatban beválik-e majd.

* **Gyilkos merénylet egy postakocsis ellen.** Tegnap a hajnali órákban rablógyilkosság történt a Lunka-pojéni országúton. Drobescu Tódor postakocsist lötték agyon, a postaládát pedig kirabolták. A lunkai postakocsis úgy jött meg üresen Pojénba. Azonnal értesítették a csendőrséget. Az elszórt leveleket az erdőben, közel az országút mellett hamarosan meg is találták, egy kissé távolabb pedig Drobescu holttestét. A nyakát furta keresztül a gyilkos golyó. A postás rovatlapján egy 4000 koronás pénzküldemény volt feljegyezve a pojéni kincstári erdőhivatal részére. Ugy látszik, hogy ezt a pénzt várták a gyilkosok, de véletlenül ez a pénz visszamaradt Lunkán s így a rablók egy krajczár készpénzt sem találtak. A csendőrség eddig is több gyanús embert letartóztatott. A meggyilkolt postakocsis családos ember volt s tíz év óta hordta a postát. Evekkel ezelőtt egyszer már megtámadták, de akkor nem esett baja.

* **Elveszett gyűrűk.** Kedden este a vasút állomásonál elveszett két gyűrű; a becsületes megtaláló Pataky rendőrfogalmazónál illő jutalomban részesül.

IRODALOM.

Kalapot emelek.

Ugy-e bizony, igen tisztelt Szerkesztő Uram, nem csodálkozok azon, hogy írással találkozik. Régi ismerőse vagyok, s rendszerint akkor jelentkezem, hívás nélkül is, mikor nagyobb események megihletnek. Azután eltűnök, mert a szürkeségben csak a némasággal tüntetek.

Lássá most is. Riasztó elevevességgel hatott rám a vezetőczikk mai témája. Nem az rázott meg, hogy a pornográfia atyamestere megfulladt, hanem más.

Sok regényét olvastam ennek az óriásnak és most megkönnyebbülve érzem, hogy nem ír már többet.

Ó, a pornográfia nem holt még ezzel. Megmarad és tolokodó módon helyet szorít magának; mert nemcsak a betű, de a szinpad is türelmes. Leszűrődik a Leányokig és még tovább, a nyíltterekig.

A Munka, a Föld, a Pálinka, a Pénz, a Nana és a Lourdes, igen a Lourdes.

Az arczul vert jóízűs, a letiport becsület-érzés és a fenhéjázó erkölcselenség emez orgiái után a nyomoruságos fulladás. Az óriás egy hangyabolyban megbotlik és nyakát szegi.

Ez, ez. Mert hogy akadt egy kiadó, aki piszkot nyomtatott ki, s akadt közönség, amelyik ezen kapott, az nem azt jelenti, hogy a kultúra avatott kezű apostollal gazdagodott, csakis annyit, hogy az általános izléstelenység oly foku, hogy a harmatot lenézi a sár mellett és inkább fekszik ebbe, mint keresné amaszt.

Az általános sártengerben pedig fényes dolgok a felsorolt fenti remek.

Es akkor, midőn a helyesen nyereszkedni akaró könyvesboltosok lefordították Zolát, akár csak a már eddig elkobzott és bírólágg lefoglalt ugynevezett szennyirodalmi termékeket, — bizony egészen és helyesen számítottak az általános izlésteleniségre.

Zola kitűnően honosult nálunk és Vass antiquárius továbbá Zempléni P. Gyula határozottan hasznát látták Zola tollának. En — erkölcsi hasznát látok abban, hogy elmúlt.

Es ha a jövőben is forrásul idézik őt, mint tette azt, azelőtt 5 évvel Schwartz ur, a nagyváradi esküdtészék előtt, védvén egy izgatással vádolt mesterlegényt, mindig megnyugvással ajánlom, hogy csak a Lourdes-al

hozakodjanak elő. Schwartz ur is ezt tette. En is.

En hittem és hiszek. Mert látom az igazságot, akkor, midőn jelentkeznek.

A századokra tervezett, de abban maradt ciklusok, ott annál a szengáznál őszintén tanuskodnak.

Mert hiába vaskezü és vasakaratu az ember az ő tévelygéseiben, csak bizonyos pontig törhet. Azontul megtorpan. *Taxik* Leo is így tett, sőt a tagadás nagy mestere *Rousseau* aki kínos és halálos vergődésében azt kiáltozta:

— Oh mon Dieu, mon Dieu!

Nem félek attól, hogy Zolát túlélék művei. Az epochális vastag köteteket mindig vákonyra becsüli a jóízűs. De romboló hatásukat mérsékeli az, hogy a termelő kidől és — hihetetlen — hogy ekkora méretekben folytassa valaki a piszkolódást az írásokban.

Eppen ezért, amint ő a Lourdesben, illetlen kézzel megérintette a hitet, süket, vak lélekkel, durva tollal, — azonképpen kiáltom én, az én törpe szavammal az Örökkévalóhoz:

— A kultúra ott kezdődik, hogy napirendre térjünk mindama dolgok felett, a melyek vele és műveivel összefüggésben állanak.

A világosság fáklyái a magasban gyulladnak, azok lángját a tiszta légtör neveli nagyra. A posvány gázai pedig csalóka, eltűnő lángot mutatnak.

Igy érzem, így vallom. Ezen való örömem olyan igaz, mint mikor a letiport Igazság a darabotok dárdái fölött felemelkedett a mindenek fölött álló Magasságbeli oldalához.

Egyebekben üdvözli tisztelő hive. *—

Katholikus Szemle.

A dr. Mihályfi Akos szerkesztésében megjelenő kitűnő havi folyóirat legutóbbi száma a következő érdekes közleményeket tartalmazza: *Fraknoi Vilmos*: Egy jezsuita-diplomata hazánkban. *Füllmann Béla*: A jogi oktatás reformjáról. *Szeghy Ernő*: A buddhizmusról. — *Békési Emil*: Magyar írók Hunyadi Mátyás korából. — *Andor József*: Két világ között. — *Szűcs József*: Viharban. — *Gyulai Agost*: A táncz legendája. — Könyvismertetések és bírálatok.

Igazságszolgáltatás.

Hivatalvizsgálat az ügyészségnél.

Sávele Kálmán nagyváradi kir. főügyész a nagyváradi kir. tábla kerületéhez tartozó aradi és békésgyulai ügyészségeknél legutóbb megejtett hivatalvizsgálat után tegnap napon a nagyváradi ügyészségnél tartott hivatalvizsgálatot.

Az elmebajos gavallér váltója.

A fővárosi uri társaságnak, de még inkább azoknak a mulatóhelyeknek, a melyekben két marékkal szórják a pénzt, ismert alakja volt dr. Baronyi Tivadar miniszteri titkár. A fiatal gavallér vagyonos fővárosi családból származott, de igen nagylábon élt s ezért tetemes adósságokba verte magát. Tavaly Baronyi hirtelen eltűnt a fővárosból: famíliája egy külföldi elmeegógyintézetbe vitette. A távozása, noha kevesen tudtak róla, rendben történt. Hivatalában, a pénzügyminisztériumban hosszabb szabadságot is kapott és az adósságait is rendezte a családjá. Hónapok multak azóta s közben ott külföldön elmebajosnak nyilvánították a fiatal Baronyit, törvényes uton gondnokság alá is helyezték.

Tegnap dr. Baronyinak egy régi váltó-ügyével foglalkozott a *budapesti büntető törvényesék* dr. *Bakonyi Kálmán* bíró elnöklése mellett. A könyvelő fiatal titkár annak idején, a mint az már lenni szokott, uzsorások hálójába került. Ekként összehozta a sorsa *Varga Antallal*, a braganzai herceggel hihedt uzsorásával is. Ez a ravasz ember, a ki előkelő gavallérokkal minden pénz nélkül nagy pénzületeket tudott lebonyolítani, mikor már

inogni érezte maga alatt a talajt, fölkereste Baronyit is. Kölcsönt ajánlt neki és persze nem talált visszautasításra. Rövid szövevény után Baronyi egy 15.000 koronás váltót adott át Varga Antalnak, teljesen bizva benne. Hogyne, hisz a furfangos uzsorás nemcsak a jó külsejével tudott bizalmat kelteni, de »főhadnagy« is volt. Persze csak állította, hogy kvietált katonatiszt. Mikor Varga átvette a váltót, még egy kérése volt:

— Talán szives lesz, titkár ur, mindjárt nyugtát is adni a pénz átvételéről.

— És hol a valuta? — kérdezte Baronyi.

— E perczen nincs nálam pénz, de majd holnapra elküldöm postán.

A könnyelmű gavallér megírta a nyugtát is, a pénzt pedig hiába várta. Varga mindenféle kifogásokkal napokig húzta a dolgot s végre egy kávéházi rendezésre, melyet Baronyinak adott, elküldte maga helyett Lukács (Lefkovics) Mátyást, a hírhedt pénzágenst, a ki már-már, ugyancsak a branzai herceg váltóhistoriájából kifolyólag, szintén a fegyházban lakik. Lukács egy piczi papirdarabkát tartva a kezében, közölte Baronyival, hogy nincs pénz.

— És hol a váltóm?

— Itt van, — szölt s átadta a kis papírszeletet.

A darabka papíroson csakugyan a dr. Baronyi névirása volt, nem gyanakodott hát s csak még a pénz kiszolgáltatását bizonyító nyugtáját kérte. Lefkovics pár napra ígerte annak elhozását s ezzel egyelőre minden rendben volt.

Történt aztán, hogy 1900. decemberében a család megbízásából dr. Várady Gábor ügyvéd rendezvén a fiatal Baronyi adósságait, halotta, hogy kliensének dr. Vörös Lajos vidéki ügyvédnél is van egy 30.000 koronás váltója. Ki akarta fizetni.

— A váltó azonban — kapta feleletül — nem 30.000, csak 15.000 koronás.

Tehát ugyanoly összegről szölt, mint a minőt annak idején Vargának adott volt Baronyi. A dolog gyanus volt s a megtett bűntető feljelentésre megindult vizsgálat ki is derítette, hogy Varga Antal annak idején megtartotta a váltót, sőt arra rögtön pénzt is szerzett dr. Vöröstől, még pedig 6800 koronát egyelőre s az egész summát magának tartva meg Baronyinak pedig pénz helyett csak azt a papirdarabkát küldte, a melyre ráhamisította a névirását.

A királyi ügyészség indítványára vád alá helyezték erre Varga Antalt sikkasztás címén. Vele — noha e tekintetben az ügyészség nem vállalta el a vádat — vád alá került bünpártolás miatt dr. Vörös Lajos is.

A tegnapi tárgyalásra, melyen a vádhatóságot dr. Polgár Viktor alügyész képvisel, és dr. Kálóssy József a védő, Vargát a fegyházból vezették a bíróság elé. A fegyházból hozták még Lukács Mátyást is, a ki azonban e pörben csak tanuként szerepel.

Mivel egész sor tanu van beidévezve, ítélet-hozásra csak későn kerül sor.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Csütörtök: Troubadour.

Péntek: Őrnagy ur.

Szombat: Őrnagy ur.

Proletárok.

A megtelt páholyok elegáns közönségét, a színházban régen nélkülözött fehérruhás leányokat mivel lehetett volna szebben üdvözölni, mint a modern magyar színműirodalom egyik remekével? Ez volt a színház valódi megnyitása, amely a hérlők előtt, Csiky Gergely darabjával történt.

Régi mulasztást hozott ezzel helyre Somogyi Károly, aki eddigi működése alatt következetesen mellyzte Csiky Gergely műveit. Pedig

bizony több költészet és mégis a való életnek igazibb rajza van ezekben, mint a mai, realisztikusnak hazudott, unalmas szennydrámáknak. Elég esz sötét háttérül megemlíteni a borzalmas Sötétség hatalmát s a silányul unalmas Dadát. Micsoda élet, micsoda báj és igazi realizmus ragyog elő ezek mellett Csiky Gergely darabjaiból! S ha már Csiky Gergelytől adtak végre valamit, helyeselhető, hogy legjobb darabját, a Proletárokat vették elő.

Látszott, hogy a társulat is ambícióval készült erre az előadásra; annyira, hogy néhol az ambíció túlzásba is ment. Az pl. csak cifraság, de kissé nehezen hihető, hogy a szakácsné (Pintérné) örökösen vasárnapi diszmagyarban penderüljön a publikum elé a mosogatóáldéza mellől.

Az előadók közül kabinet alakítást mutatott be Tóth Elek (Zátonyi Bence). Az uri svihákságot jobban, igazabban adni már nem is lehet. Nem egyszer megtapsolták nyílt színen, annyira tetszett kitűnő játéka. Nagy előnye, hogy szerepeit jól betanulja. Ebbeli fogyatékok botlásokat, akadozásokat adtak Szarvasi (Darvas) nyelvére, a ki pedig szerepét ambícióval játszotta. Kár, hogy eleinte több volt benne a komolyság, mint a melegség; pedig Darvas szerepének e kettő ad igazi értéket.

Kitűnő Mosolygó bácsi volt Krasznai Andor, míg Bognár Timót szerepének utolsó szerepének utolsó felvonásában nyújtott tökéletest; egyebütt annyira előtérbe helyezte Timót együgyűségét, hogy a jó szívből csak egy ostobán teli erszényt sejtethetett. Timót lelki nemessége elveszett a 3. első felvonásban. Jó volt Bérczy is. Szathmáry (Tulipán) pedig egy feltűnhetetlen szabó-maszkkal keltett viharos kacagást.

Benkő Jolán (Szedervári Kamilla) legtöbbször olyan jól eltalálta az ál-özvegy hangját, hogy a kisebb hiányok fel sem tűntek. — Legjobb volt a 3. felvonásban. E. Kovács Mariska (Iren) eleinte örökké lehunyt szempillái alá rejtette szerepe élénkségét s csak a 3. felvonástól kezdve melegedett bele. László Irén (Elza), Pintérné mint mindig, most is jók voltak. Nagyon tetszett egy ügyes kis püttön leánya, Antalffy Margit (Senki Gáspár).

A rendezés, az összjáték kifogástalan; szeretnénk minél több ilyen Csiky- és magyar dráma estét látni.

Csak azon a szerencsétlen zenekaron lehetne segíteni, hogy felvonások közben azok is élvezhetnének valamit, akik nem kukkanhatnak be kedves társaságba a páholyokba.

Dr. K. A.

Troubadour. Ma csütörtökön este mutatkozik be a nagyváradi közönségnek Márkus Aranka, a színtársulat új koloratur-énekesnője. A »Troubadour«-ban lép föl a művész s Leonora híres szerepét énekli. Az érdekes bemutatkozó iránt nagy az érdeklődés.

Katalin és Svihákok című operett újdonságokat a jövő héten fogják először adni színházunkban. A darabok váradi bemutatója a legjobb sikerűnek ígérkezik. Kedvelt primadonnának Amon Margit, kosztümeit Budapesten készítette. Katalinban szükséges ruhái igen sokba kerültek.

Milimári, Almásy Tihamér direkte Blaha Lujzának írott pompás életképe, a Milimári kerül színpadra vasárnap este. Örley Flóra, Novák Irén, Benkő Jolán, Kulinyi Mariska, Krasznay, Szathmári, Bognár, Pintér, Bérczy stb. játszanak a darabban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 14.

Bérlét 2. sz.

Ma csütörtökön, 1902. október 2-án

Troubadour.

Nagy opera.

S Z E M E L Y E K :

Luna gróf	— — — —	Pintér Imre
Leonora	— — — —	Márkus Aranka
Azuczena, cigánynő	— — — —	Székely Anna
Manrico	— — — —	Perényi
Fernandó	— — — —	Csatár Győző
Ines, Leonora barátnője	— — — —	H. Czene Stefi
Ruiz	— — — —	Herold Ede
Egy vén cigány	— — — —	Vank István
Egy hímök	— — — —	Szabó Józsi

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tánlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérlőházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryítás fél 7 6 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, október 3-án

Az őrnagy ur.

Böhözat.

TAVIRATOK

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, október 1. (Saj. tud. táv.) Ma volt az egyik legválságosabb kritikus napja a kiegyezési tárgyalásoknak. Az érdemleges vitát a király elnöklésével folytatták. Sok megoldhatatlan nehézség maradt még fenn, melyek összeegyeztetését mindkét részről lehetetlennek tartják. Ez aztán válságossá teszi a helyzetet, miért is a király a miniszterelnököket külön kihallgatáson is fogadta.

A megyei pénztárak államosítása.

Budapest, okt. 1. (Saját tud. táv.) A belügyminiszteriumban Gulner államtitkár elnöklésével ankét volt, a vármegyei pénztárak államosításának ügyében. Megvitaták a gyámpénztárak ügyviteli szabályzatának előadói tervezetét.

A kolera.

Manila, október 1. A kolera a Fülöp-szigeteken, különösen Iloiloban borzasztóan pusztul. Naponta mintegy ezer megbetegedés fordul elő. Egyes városok lakosai a hegyek közé menekülnek és a holtakat temetetlenül, a haldoklókat segítség nélkül hagyják. (M. T. I.)

Zola temetése.

Páris, okt. 1. Zolané állapota tegnap még nagyon komoly volt. Aligha fogják neki megengedni, hogy a temetés napja előtt megnézze férje tetemét. Végrendeletet eddig nem találtak, de azért azt hiszik, hogy van végrendelet. A Petit Journal szerint Zola még lélegzett, a mikor a cselédség hálószobájába jött, de egy teljes óra telt bele, míg orvost ta-

láltak. Mire az orvos odajött, Zola már halott volt. Az Echo de Paris szerint a kamara többségének több tagja nemzeti temetést fog indítványozni Zola számára. A mai minisztertanács valószínűleg foglalkozni fog ezzel a kérdéssel. Az Aurore azt kívánja, hogy Zolát a Pantheonban temessék el. A lapok megerősítik azt a hírt, hogy Dreyfus családjával el akar jönni Zola temetésére.

Páris, október 1. Zolát egyházi szertartás nélkül pénteken temetik. A minisztertanácsot a kultuszminiszter fogja képviselni a temetésen.

Dinamit-merénylet.

Brüsszel, október 1. Carton Viart klerikális képviselőnek St. Gilles külvárosban lévő háza ellen ma dinamit-merényletet követtek el. A merénylet okozta anyagi kár nagy. Egy ember letartóztatott. A letartóztatott azt mondja, hogy Van der Meule-nek hívják, 27 éves és Mechelenbe való. Tagadja, hogy része volna a merényletben.

Tüzzel-vassal.

Irtó: Sienkiewicz Henrik. 104

Most nem a parasztokkal küzdöttek a lengyelek, hanem méltó ellenfelekkel. Az egymásba akaszkodott sorok ide-odaverődtek, de nem tudták áttörni egymást. Sűrűn hullottak alá a holtak, mert minden csapás emberére talált. Maga a vajda is derekasan dolgozott, s mellette legkivált Sienintow, Kerdaj, Boguslawski, Iloricki és Polubinskij tettek ki magokért.

A kozákok közül Burdabut Iván, a Kalnicki-ezred parancsnoka viaskodott a leghősiebben. Ruka erős, óriási férfi volt, a lova is óriás. Nem egy derék lengyel vitéz tért ki az újból, mert körülötte pusztított a halál. A két Sienintow testvér támadta meg először, de szerencsétlenül jart mind a kettő. András, a fiatalabbikat, arcán megharapta a Burdabut lova, s mikor feje alá hanyatlott, a halántékát szétrapta. A paripa gazdája az alatt az idősebb testvérral végzett. Rafael a csatamén fejére mért hatalmas vágást, de a kard elfordult a homlokszorító vasán. Második útésre már nem maradt ideje, mert a kozák vitéz a nyakába döfte szablyáját. Egymás mellé bukott a földre a két aranypáncélos testvér, Burdabut pedig Polubinski herceget támadta meg, s egy csapással levágta a tizenhat éves ifju jobb karját. Urbanski meg akarta bozsszulni barátját és rálőtt Burdabutra, de golyója a kozák felét lyukasztotta csak át. Burdabut arcán végigesurgott a vér, s ményét sarkantyuba kapva, mint maga a győzhetetlen hadisten, rettenetes dühvel rontott néki. Egy csapásra levágta az Urbanski fejét, hohér se tudta volna szebben. A nyolczvanéves Sylinski és a két Nikesemny is az ő kezétől lelte halálát, s lassan hátrálni kezdték előre a lengyel vitézek, anyjával is inkább, mert Burdabut mögött száz és száz kard és dárda emelkedett.

Es e sok kard és dárda már piroslott és csipegett a lengyelek véréből.

Most végre a vajda közelébe ért a kozák ezredes. Ujjongó kiáltással vetette rá magát, a vajda azonban nyugodtan várta a vad támadást. Bzakodva rendkívüli erejében, magasan feje fölé emelte dárdáját és nekirugtatott Burdabutnak. Ez lett volna a derék vajdának utolsó órája s már itt elvágta volna élete fonálát a Párka, ha nem veti közbe magát Silnicki, egy fiatal nemes. A vajda így életben maradt, halála csak Okrsa mellett volt eljövendő. Silnicki pedig összeakaszkodott Burdabuttal és tizen is odarohantak a vajda köré. Már fardtak és inadoztak a lengyelek, de most új csapatok

jüttek a tűzbe, a Kristóf és az Aksak-emberek. A kozákok is friss csapatokat küldtek ugyan a csataterre, de a lengyelek mögött még mozdulatlanul állott a herceg Baranovski dragonyosaival és Skrzetuski huszárjaival.

Uj erővel indult meg a viaskodás, noha már esteledett. De a tűz, amely végig futott a házak tetőin, idevilágított. Fényénél tisztán látszott a két ellenséges sereg hadállása, az egyruhájok színe is jól látszott, a vezető tisztek arca is fölismerhető volt. Viersul, Poniatovski ki és Kusel már tűzben állottak, mert összetűztek a kozákok két szárnyával, amely rendetlenül vonult vissza a hegy irányában. A harczólok hosszú vonala a város felé kanyarodott s a hajlás mindinkább nagyobbodott, mert a lengyelek előre nyomultak a szárnyakon, de a közepén, a kozákhad sokaságától szorítva, visszavonultak a herceg felé. Három kozákezredet küldtek reájok, de a Baranovski dragonyosai támogatására siettek a lankadóknak.

A herceg mellett most már csak a huszárok maradtak. Mintha valami óriási erdő nőtt volna ki a földből hirtelen, úgy meredt az égnek a sok lándzsa és snjtásra emelt kard s mint fákat a szél, azokat is ide-odaingatta a lovak rohanása. A zászlókat békésen lengette a szél.

A herceg ott állt a harcossai előtt, mint a sudár szálló. A tűz fénye a szemébe csapott, eltakarta s a fenyere alól nézte a harcot. A lengyel sereg közepe egyre közelebb jutott hozzá hátrálásában. Már Baranovski sem tudta tartani őket.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. szept. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.——12.60. Kétszeres buza 11.60—11.20. Rozs 11.——10.60. Arpa 10.20.—9.60. Zab 10.60.—10.—. Tengeri: 12.——9.—. Borsó 36.—. Lenese 40.—. Borsó 12.—. Köleskása 23.50. Burgonya 4.20. 100 kiló lánliszt 24.80. zsemlyelisz 24.40. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. szóna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 148.—, 6 kiló zsop-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükffa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.80, Lámpaalaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 68.—, uj bor 48.—, mész 1.60, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, keuderemag 26.—, köles —.—, repeze —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.48, sertéshus 1.12, juh-hus 62, veres hagyma 12, fog hagyma 52, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 44 1 mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1902. évi szept. hó 30-ról. Tiszta buza körülbelül 3500 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 900 hltr, 1 árpa 400 hkl. zab 300 hltr, tengeri 120 hltr, burgonya 350 hltr. Marha- és sertésvásár zárva.

Köszönet és Tisztelet

Társaság jelentése

— A szilveszteri eredeti állásról —

Értéktáblázat.

Budapest, okt. 1.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államkötvény	—
Rizicassuranyi	509.50
Magyar postabank	243.—
Bankotárjau	—
Wagon-kölcsön	—

Határközl.

Budapest, okt. 1.	
Buza-októbertől	8.01
Buza ápriltől	8.98

Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, aug.	9.96

Hitelintézet arányai

a budapesti aru- és értéktőzsdén 1902. okt. 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.40
Magyar koronajárdék	97.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény	—
Magyar földtelebermentesítési kötvény 4%	97.85
Italmérési jog megvásárlási kötvény	100.—
Hörváltó-és váltó-földtelebermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	204.—
Tiszszabályozás és az-ért. sorsjegyek kölvény	161.50
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék papirban	100.30
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	39.75
Osztrák államsorsjegyek	150.50
Osztrák magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	724.50
Osztrák hitelintézet részvény	714.50
Párisi visita	95.10
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	18.04
Németbirodalmi márka	116.97
Londoni visita	289.45
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jóállás mellett csak **80** krért javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. 235. 80 kr.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utcza lakás, mely áll: **4 szoba, 1 alcoven,** mellék-helyiségek s egy üveges **terasz** a Kö. rözsre,

1. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a **Nagyvárad Takarékpénztárnál.**

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
utczai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
helyiségében. 294

Három magtár

azonnal kiadó a

**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank**

Nagy-Teleky-utczai házában. 306

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a n. é. közön-
séget, hogy a Dudek-utczá 1. szám alatt
lévő lakásomon **elvállalok mindennemű
felsőruba és fehérnemű varrást.**

Maradtam tisztelettel

Mészáros Ilona.

332.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Leány az Anyához:

Fütyöl a szél, az idő már őszre jár,
édes anyám, meleg ruhát vegyen már!

csak az *Amerikai Áruházba* tessék
menni Fő-utczá (Bazár színházi épület.)

Ott a legolcsóbban lehet Ruhaszövetet Flanelt,
Barchetot alsó téli ruházatot 221.

vásárolni, még pedig 10 frt bevásárlás után bármily fényképet nagyobbítunk.

TELEFON: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Fő-utczá,
színházi »Bazár«-épület.

TELEFON: 372.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

25 krtól kezdve

női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve

kész női- és leány-felöltöket,

1 frt 20 krtól kezdve

gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálat mellett

FLEGMAN ÁRMIN

divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.